

Ethische beproeving, deel 2:
Begeleidingsethiek met panel van burgers
 Vrijdag 14 augustus 11.00-15.00 uur, DesignLab UT

Doelstelling

In een workshop-setting met een breed panel van betrokken burgers zullen de ethische waarden worden geïnventariseerd die in het geding zijn bij de apps. Dat zal gebeuren door gezamenlijk te identificeren welke impact de app zou kunnen hebben op mens en maatschappij, en welke waarden daarmee verbonden zijn. Vervolgens zullen deze waarden vertaald worden naar concrete handelingsmogelijkheden om zoveel mogelijk recht te doen aan deze waarden: hoe kan de *technologie* worden aangepast (door een herontwerp van de app), hoe kan de *omgeving* anders worden ingericht (bijvoorbeeld met behulp van regelgeving) en hoe kan het *gebruik* anders worden vormgegeven (bijvoorbeeld door voorlichting en communicatie)? Veel ethische vragen zijn immers verbonden aan het gebruik van de app en de maatschappelijke inbedding ervan, niet alleen aan ontwerp zelf.

Deze analyse zal gebeuren met behulp van de Aanpak Begeleidingsethiek die afgelopen jaar is ontwikkeld in samenwerking met ECP – Platform voor de Informatiesamenleving. De ethische analyse dient niet alleen te gebeuren door ethische experts, maar dient de zorgen en betrokkenheid van burgers een centrale plek te geven. Dit kan gebeuren door de Aanpak Begeleidingsethiek te verbinden met de expertise van het DesignLab en TechMed Center in 'burgerwetenschap' ('Citizen Science'), waarin burgers betrokken worden in de praktijk van wetenschappelijk onderzoek. Analoog hieraan zal de analyse het karakter hebben van 'burger-ethiek' ('Citizen Ethics'), door burgers te betrekken bij de ethische analyse van de app en samen met hen ideeën te genereren voor de ethische begeleiding van de app in de samenleving.

De sessie zal 1 middag in beslag nemen, waarna de resultaten worden uitgewerkt.

Opzet

De opzet van de sessie is als volgt: (zie ook afbeelding)

- **Stap 1: casus**
  - o Introductie door ontwerpteam / Ministerie van VWS
  - o Gelegenheid voor vragen
- **Stap 2: dialoog**
  - o Anticiperen op mogelijke impact op samenleving vanuit breed spectrum aan betrokkenen
  - o Inventariseren van waarden die daarbij in het geding zijn
- **Stap 3: handelingsopties**
  - o Technologie: herontwerp
  - o Omgeving: regelgeving
  - o Gebruiker: toerusting

Beoogde deelnemers:

- burgers (oudere en jongere)
- horeca-eigenaar
- fysiotherapeut (in praktijk met sportgelegenheid)
- politieagent
- burgemeester of plaatsvervanger
- bestuurder of medewerker openbaar vervoer
- stadion bezoekende voetbalsupporter
- marktmeester warenmarkt
- critici van corona-app
- huisarts
- directeur van verpleeghuis
- directeur van grote festivals
- ethicus
- jurist
- experts of het gebied van Citizen Science
- expert op het gebied van app (VWS)
- begeleiders van workshop

Voorlopig programma:

- 11:00 – 11:30 opening, kennismaking
- 11:30 – 12:15 **fase 1: de casus**
  - o presentatie app, vragen
- 12:15 – 12:45 pauze
- 12:45 – 13:30 **fase 2: dialoog**
  - o anticiperen op impact betrokkenen
  - o inventariseren waarden
- 13:30 – 14:00 **fase 3: handelingsopties**
  - o herontwerp / omgeving
- 14:00 – 14:15 pauze
- 14:15 – 14:45 **fase 3: handelingsopties**
  - o omgeving / gebruik
- 14:45 – 15:00 conclusie en afsluiting